

Матеріали виступу на Всеукраїнській науково-практичній конференції «Україна наукова 2002». Дніпропетровськ. 2002, т.6, с.40-42

Секція: Економічні науки

Плікус І.Й., Романик М.Р.

Українська академія банківської справи

ФОРМУВАННЯ ПІДСИСТЕМИ ВНУТРИШНЬОГО АУДИТУ ЯК СКЛАДОВОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ БАНКУ

Банк можна представити у вигляді певної функціонуючої системи, яка потребує відповідної організації управління фінансами банку та являє собою визначений механізм обміну інформацією між керуючою і керованою підсистемами, де реалізуються всі основні п'ять функцій управління - планування, організація, мотивація, аналіз і контроль.

Поняття «система управління фінансами банку» вживається нами з метою комплексного вивчення аналізу управління фінансами банку з позицій прийняття рішень. Системний підхід до аналізу функціонування банку потребує розгляду та оцінки його стану, використовуючи в сукупності два підходи, що відображають зовнішній та внутрішній аспекти його діяльності. Перший підхід має на увазі, банк є елементом економічної системи більш високого рівня ієрархії, тобто представляє собою відкриту систему, яка залежить від взаємного обміну вхідними ресурсами та результатами своєї діяльності з зовнішнім оточенням. У зв'язку з цим необхідно виділити зв'язки банку з елементами довкілля та проаналізувати їх вплив на досягнення поставлених цілей. З іншого погляду, банк розглядається як умовно замкнута багаторівнева система, що складається з множини взаємозв'язаних елементів та має свої цілі розвитку. При аналізі внутрішніх аспектів головною проблемою стає ефективна взаємодія елементів системи, між елементами системи повинні існувати причинно-наслідкові зв'язки.

Для забезпечення надійного управління діяльністю банку необхідно встановити ефективну систему контролю. Невід'ємною частиною системи контролю є внутрішній аудит банку. Внутрішній аудит банку – це незалежна експертна діяльність аудиторської служби банку для перевірки та оцінки адекватності та ефективності організаційної системи внутрішнього контролю та якості виконання обов'язків. Він захищає інтереси банку та забезпечує рівень надійності, що відповідає характеру та масштабу банківських операцій, мінімізації ризиків діяльності.

Саме з цієї метою проводиться внутрішній аудит банку, який оцінює та сприяє вдосконаленню системи внутрішнього контролю банку при мінімізації витрат. На нашу думку, система внутрішнього контролю і система внутрішнього аудиту є нероздільними. По-перше, систему внутрішнього аудиту можна вважати частиною системи внутрішнього контролю банку. По-друге, перевірка та оцінка ефективності системи внутрішнього контролю є основною метою внутрішнього аудиту. По-третє, у внутрішньому контролі та аудиту дуже багато спільного, наприклад, вони мають однакові завдання, процедури, принципи та ін. Процедури аудиту можуть бути класифіковані за видами контролю таким чином: превентивний контроль (це діяльність внутрішнього аудиту, яка розрахована на попередження помилок, невідповідності, неправильного відображення фінансових звітів), детекторний контроль (це діяльність внутрішнього аудиту, яка використовується не для запобігання помилок, а для виправлення становища в обліку), коригуючий контроль (це діяльність внутрішнього аудиту, яка виправляє помилки).

В спеціальній літературі викладені різні точки зору щодо суті та сфери діяльності служби внутрішнього аудиту банку [1,2]. Аналізуючи роботи науковців, практиків та законодавчу базу стосовно організації та проведення внутрішнього аудиту можна визначити такі основні завдання служби внутрішнього аудиту банку:

- спостереження за організацією систем бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю та надання рекомендацій щодо удосконалення цих систем;
- контроль за дотриманням законодавства і виконання всіма підрозділами банку його внутрішньої політики щодо здійснення діяльності; доводити доводити на підставі фактів неефективність та нерентабельність операцій

банку.

На наш погляд, впровадження у систему управління фінансами банку служби внутрішнього аудиту з притаманними їй функціями є об'єктивною необхідністю в умовах ринкових відносин. Головними функціями служби внутрішнього аудиту банку є:

- зменшення ризиків у проведенні операцій, пов'язаних з раціональним та ефективним розміщенням ресурсів банку;
- надання консультативної допомоги структурним підрозділам банку у процесі планування, на стадії розробки і впровадження нових продуктів, процесів, систем;
- проведення аудиту діяльності структурних підрозділів банку з метою забезпечення аналізу і оцінки внутрішнього контролю облікової політики банку.

Для досягнення цілей банку служба внутрішнього аудиту повинна постійно підтримувати взаємовідносини з іншими підрозділами – юридичним відділом, фінансовим управлінням, бухгалтерією, кредитним відділом, та ін.

Література:

1. Костирко Л.А. Банківський аудит. – Луганк:ВДУ, 1998 – 220с.
2. Рудницький В.С. Внутрішній аудит: методологія, організація. – Тернопіль: Економічна думка, 2000 – 104с.